REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2020/1364

2020 m. rugsėjo 23 d.

dėl teisėtų būdų gauti apsaugą ES: perkėlimo į ES, humanitarinio priėmimo ir kitų papildomų būdų skatinimas

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

(1) visame pasaulyje daugėja pabėgėlių ir kitų asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos. Todėl reikia stiprinti Sąjungos gebėjimą vykdyti savo moralinę pareigą teikti veiksmingą pagalbą. Visos valstybės narės turėtų prisidėti prie bendrų Sąjungos pastangų parodyti solidarumą su tais, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, numatydamos teisėtus atvykimo į Sąjungą būdus ir gerindamos apsaugos erdvę už Sąjungos ribų;

(2) šia rekomendacija siekiama remti valstybes nares, kad jos toliau dėtų pastangas užtikrinti daugiau teisėtų ir saugių būdų atvykti asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos. Visų pirma rekomenduojamais veiksmais siekiama parodyti solidarumą su ES nepriklausančiomis šalimis, kuriose perkelta daug asmenų, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, prisidėti prie tarptautinių perkėlimo ir humanitarinio priėmimo iniciatyvų ir geresnio bendro migracijos valdymo;

(3) Sąjunga kuria ir stiprina apsaugos erdvę tranzito, paskirties arba pirmojo prieglobsčio šalyse, kad padėtų tiek asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, tiek ypač pažeidžiamiems migrantams, taip pat priimančiosioms bendruomenėms. Regioninės plėtros ir apsaugos programomis ([1]) Somalio pusiasalyje, Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose, be kita ko, remiamas apsaugos erdvės palaikymas ir gerinimas plėtojant nacionalinių sistemų pajėgumus ir remiant valdžios institucijas bei pilietinę visuomenę. Pagal šias programas apsauga užtikrinama teikiant tiesioginę pagalbą asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos. Visus veiksmus įgyvendina įgyvendinantieji partneriai. Programomis remiami ilgalaikiai sprendimai dėl asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, visų pirma perkėlimas į ES, užtikrinant atrankinį sveikatos tikrinimą ir registraciją, sudarant palankesnes sąlygas veiksmingai nustatyti pabėgėlio statusą, taip pat tiesiogiai remiant Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) perkėlimo į ES operacijas. Valstybės narės raginamos aktyviai dalyvauti kaip konsorciumo narės arba finansiškai remti ir įgyvendinti regioninės plėtros ir apsaugos programas, kad būtų sustiprintas ES migracijos politikos išorės aspektas;

(4) perkėlimas į ES yra svarbi priemonė, kuria užtikrinama perkeltų asmenų tarptautinė apsauga ir kuria rodomas visuotinis solidarumas su ES nepriklausančiomis šalimis, siekiant joms padėti valdyti didelius asmenų, bėgančių nuo karo ar persekiojimo, srautus. Jis taip pat yra vienas iš pagrindinių visapusiškos Sąjungos prieglobsčio ir migracijos politikos elementų: asmenims, kuriems reikia apsaugos, suteikiant galimybę saugiai ir teisėtai atvykti, perkėlimas padeda gelbėti gyvybes, mažinti neteisėtą migraciją ir kovoti su neteisėto žmonių gabenimo tinklų verslo modeliu. Perkėlimas į ES taip pat yra svarbi ir neatsiejama visapusiško požiūrio į migraciją dalis, kai šalys partnerės dalyvauja įvairiose su migracija susijusiose srityse/gal tų sričių veikloje/veiksmuose/ yra aktyvios tose srityse;

(5) UNHCR patvirtino, kad pasauliniai perkėlimo poreikiai tebėra dideli – 2020 m. tokių atvejų yra 1,44 mln. Tikėtina, kad ateityje šis skaičius didės;

([1]) Bendrai finansuojamas iš Sąjungos biudžeto ir įgyvendinamas valstybių narių vadovaujamų konsorciumų.

(6) 2019 m. gruodžio mėn. surengtame pirmajame Pasauliniame pabėgėlių forume apžvelgta pažanga, padaryta įgyvendinant Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro Pasaulinį susitarimą dėl pabėgėlių ([2]). Forume sutelkta plati tarptautinė parama ieškant ilgalaikių sprendimų dėl pasaulio pabėgėlių, įskaitant sprendimus dėl perkėlimo ir galimybes užtikrinti, kad daugiau asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, galėtų pasinaudoti teisėtais atvykimo būdais. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro trejų metų (2019–2021 m.) strategijoje dėl perkėlimo ir papildomų būdų pateikiamas veiksmų planas, kaip išplėsti atvykimo būdus suteikiant daugiau vietų, sutelkiant daugiau dalyvių ir skatinant didesnį visuomenės palankumą. Kad būtų galima imtis pasaulinės lyderės vaidmens perkėlimo srityje, valstybės narės raginamos remti strategijos įgyvendinimą ir sustabdyti dabartinę šalių, perkeliančių asmenis į savo teritoriją, skaičiaus mažėjimo tendenciją ir labai sumažėjusius perkėlimo į ES įsipareigojimus ([3]);

(7) nuo 2015 m. dvi sėkmingos ES remiamos perkėlimo į ES programos, kuriose dalyvavo daug valstybių narių, padėjo daugiau kaip 70 000 pažeidžiamiausių asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, rasti prieglobstį Sąjungoje. 2015–2018 m., kai labai pasikeitė pasaulinė perkėlimo aplinka, metinis į valstybes nares perkeliamų asmenų skaičius patrigubėjo, o ES tenkantis visame pasaulyje perkeliamų asmenų skaičius padidėjo nuo mažiau kaip 9 proc. prieš 2016 m. iki 41 proc. 2018 m. Šis padidėjimas rodo, koks naudingas ir perspektyvus yra ES lygmens bendradarbiavimas ir veiksmų koordinavimas pabėgėlių perkėlimo srityje. Tai taip pat rodo finansavimo iš ES biudžeto svarbą – 2015–2020 m. valstybių narių perkėlimo į ES pastangoms tiesiogiai remti skirta 1 mlrd. EUR;

(8) pagal pirmąją ES perkėlimo į ES programą ([4]) valstybės narės kartu su asocijuotosiomis Dublino valstybėmis susitarė per 2 metus (2015–2017 m.) iš Artimųjų Rytų, Somalio pusiasalio ir Šiaurės Afrikos perkelti 22 504 asmenis, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga ([5]). Pagal šią pirmąją sėkmingą ES programą iš viso perkelti 19 452 asmenys (86 proc. visų įsipareigojimų);

(9) pagal antrąją perkėlimo į ES programą ([6]) valstybės narės susitarė iš Turkijos, Libano, Jordanijos ir centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršruto šalių į ES perkelti 50 039 asmenis, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, visų pirma remdamos UNHCR Nigeryje (2017 m.) ir Ruandoje (2019 m.) nustatytus skubaus tranzito mechanizmus. Programa buvo sėkminga – į ES perkelti 43 827 asmenys (88 proc. visų įsipareigojimų);

(10) siekiant kuo labiau padidinti į ES perkeliamų asmenų skaičių ir tinkamai panaudoti turimas lėšas, valstybėms narėms, kurios dar nėra visiškai įvykdžiusios savo įsipareigojimų pagal antrąją ES perkėlimo į ES programą, suteikiama galimybė tai padaryti 2020 ir 2021 m., kad būtų įvykdyti ankstesni įsipareigojimai;

(11) pagal ES ir Turkijos pareiškimą ([7]) iki 2020 m. rugsėjo mėn. vidurio į ES perkelta daugiau kaip 27 000 asmenų ([8]). Valstybės narės pagal savo nacionalines programas iš Turkijos taip pat perkėlė ir daugiau asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos;

(12) Sąjunga turi pereiti nuo *ad hoc* perkėlimo į ES programų prie programų, kurios būtų grindžiamos stabilia sistema, užtikrinančia, kad Sąjungos perkėlimo į ES programos būtų tvarios ir nuspėjamos. Šiuo tikslu 2016 m. Komisija, atlikdama Sąjungos prieglobsčio sistemos peržiūrą, pasiūlė reglamentą, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistema ([9]), siekiant asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsaugą, užtikrinti saugius ir teisėtus būdus ją gauti. 2018 m. birželio mėn. pasiektas dalinis preliminarus politinis susitarimas, pagal kurį į siūlomo reglamento taikymo sritį kartu su perkėlimu į ES įtrauktas humanitarinis priėmimas. Greitas pasiūlymo priėmimas yra svarbus elementas siekiant veiksmingesnės, sąžiningesnės ir stabilesnės ES prieglobsčio ir migracijos politikos, įskaitant stabilią perkėlimo į ES sistemą;

([2]) https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html.

([3]) 2018 m. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras (UNHCR) perkėlimo įsipareigojimus gavo iš 29 šalių, palyginti su 35 šalimis 2017 m.; perkeliamų asmenų skaičius sumažėjo nuo 65 100 (2017 m.) iki 55 680 (2018 m.).

([4]) 2015 m. birželio 8 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2015/914 dėl perkėlimo į ES programos (OL L 148, 2015 6 13, p. 32).

([5]) 2015 m. liepos 20 d. Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados.

([6]) 2017 m. spalio 3 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/1803 dėl asmenų, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, teisėtų atvykimo būdų gerinimo (OL L 259, 2017 10 7, p. 21).

([7]) https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/.

([8]) Šie perkėlimai iš dalies įtraukti į ES perkėlimo programas, nurodytas (8) ir (9) konstatuojamosiose dalyse.

([9]) COM(2016) 468 *final*.

(13) siekdama užtikrinti, kad perkėlimo į ES pastangos būtų tęsiamos, kol bus sukurta stabili sistema, 2019 m. liepos mėn. 9-ajame perkėlimo į ES forume Komisija paragino valstybes nares pateikti įsipareigojimus dėl 2020 m. perkėlimo į ES. Tai buvo grindžiama sutartais šio laikotarpio prioritetais ir atsižvelgiant į UNHCR visuotines perkėlimo į ES prognozes 2020 m. ir UNHCR rekomendacijas dėl 2020 m. perkėlimo į ES planavimo, kuriose raginama 2020 m. skirti 30 000 vietų. Valstybės narės prisiėmė įsipareigojimą perkelti šiek tiek mažiau nei 29 500 asmenų. Šis didelis bendras įsipareigojimas, kuris sudaro daugiau kaip 50 proc. visų perkėlimo vietų, dėl kurių valstybės 2020 m. prisiėmė įsipareigojimus Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biurui, rodo, kad valstybės narės ir toliau yra įsipareigojusios suteikti apsaugą, gelbėti gyvybes ir suteikti patikimų alternatyvų neteisėtoms kelionėms;

(14) atsižvelgiant į numatomus visuotinius perkėlimo poreikius 2020 m., Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro trejų metų (2019–2021 m.) strategiją dėl perkėlimo ir papildomų būdų ir pirmąjį Pasaulinį pabėgėlių forumą (2019 m. gruodžio mėn.), šis svarbus valstybių narių įsipareigojimas patvirtina ES, kaip pasaulinės lyderės perkėlimo srityje, vaidmenį;

(15) perkėlimas į ES iš prioritetinių regionų pagal 2020 m. prisiimtus įsipareigojimus grindžiamas UNHCR prognozuojamais visuotiniais perkėlimo poreikiais ir poreikiu toliau įgyvendinti 2016 m. kovo mėn. ES ir Turkijos pareiškimą. Valstybės narės turėtų toliau perkelti asmenis į ES iš Turkijos, Jordanijos, Libano, taip pat iš pagrindinių Afrikos šalių, per kurias asmenys pasiekia centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutą – Libijos, Nigerio, Čado, Egipto, Etiopijos ir Sudano. Jos taip pat turėtų remti skubaus tranzito mechanizmus Nigeryje ir Ruandoje ir suteikti vietas skubiems perkėlimams. ES ir Turkijos pareiškimo įgyvendinimas apima kartu su Turkija vykdomos savanoriškos humanitarinio priėmimo programos aktyvavimą su sąlyga, kad bus įvykdytos visos išankstinės sąlygos, o neteisėtas sienos kirtimas tarp Turkijos ir ES bus nutrauktas arba bent jau iš esmės ir tvariai sumažintas;

(16) siekiant padėti valstybėms narėms 2020 m. pasiekti 29 500 vietų tikslą, iš Sąjungos biudžeto skirta apie 300 mln. EUR ([10]). Pagal Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) taisykles valstybės narės gali gauti 10 000 EUR skatinamąją išmoką už kiekvieną iš prioritetinių regionų arba ypač pažeidžiamų grupių perkeltą asmenį ir 6 000 EUR išmoką už kitus perkeltus asmenis;

(17) 2020 m. sausio – kovo mėn. pagal 2020 m. prisiimtus įsipareigojimus į ES atvyko daugiau kaip 3 600 asmenų. Tačiau dėl koronaviruso pandemijos protrūkio labai sutriko perkėlimo į ES operacijos. Valstybės narės, UNHCR ir Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) nuo 2020 m. kovo mėn. vidurio sustabdė tokias operacijas. 2020 m. birželio 18 d. UNHCR ir Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) paskelbė, kad bus atnaujintas pabėgėlių perkėlimas ([11]). Nuo vasaros kelios valstybės narės pradėjo laipsniškai atnaujinti perkėlimo į ES veiklą;

(18) ši precedento neturinti pasaulinė grėsmė sveikatai ir priemonės, kuriomis siekiama sustabdyti viruso plitimą, turėjo didelį poveikį visoms operacijoms ir procedūroms, susijusioms su perkėlimu į ES, humanitariniu priėmimu ir bendruomenės rėmimu. Siekiant kuo labiau padidinti priemonių, kurių imtasi, poveikį, tapo aišku, kad būtina koordinuoti veiksmus ES lygmeniu;

(19) *Aktualių ES prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų nuostatų įgyvendinimo ir perkėlimo į ES gairėse* ([12]) Komisija paragino valstybes nares toliau rodyti solidarumą su asmenimis, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, ir su ES nepriklausančiomis šalimis, priimančiomis daug pabėgėlių, kiek įmanoma užtikrinant su perkėlimu į ES susijusių procedūrų tęstinumą. Komisija paragino valstybes nares apsvarstyti naujus darbo būdus, pavyzdžiui, rengti nuotolinius pokalbius arba sprendimą dėl perkėlimo į ES priimti remiantis asmens dokumentais. Šiais klausimais Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO) skubią operatyvinę paramą teikė per įvairius teminius internetinius susitikimus, kurie yra perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinklo dalis;

(20) pripažindama, kad koronaviruso pandemija trikdo 2020 m. prisiimtų įsipareigojimų įgyvendinimą, Komisija nusprendė pratęsti įgyvendinimo laikotarpį po 2020 m., siekdama užtikrinti, kad valstybės narės turėtų pakankamai laiko šiems įsipareigojimams visapusiškai įgyvendinti. Todėl pradinė vienerių metų programa bus pakeista dvejų metų programa, apimančia 2020–2021 m. laikotarpį, per kurį valstybės narės turėtų įvykdyti įsipareigojimus dėl 29 500 asmenų perkėlimo. Be to, valstybės narės raginamos, jei įmanoma, apsvarstyti galimybę vykdyti papildomas valstybės finansuojamas nacionalines perkėlimo programas;

([10]) Finansinę paramą sudaro 2019 ir 2020 m. biudžeto asignavimai, kurie valstybėms narėms buvo suteikti dviem dalimis.

([11]) https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grandi-ioms-vitorino-announce-resumption.html?query=resettlement resumption.

([12]) C(2020) 2516 *final*.

(21) siekiant užtikrinti, kad po koronaviruso pandemijos sukeltų sutrikimų ES perkėlimo į ES pastangos būtų nenutrūkstamai tęsiamos, nuo 2022 m. turėtų būti svarstomos naujos perkėlimo į ES programos, atsižvelgiant į 2021–2027 m. Prieglobsčio ir migracijos fondo finansinius išteklius, skirtus valstybių narių įsipareigojimams remti. Sąjunga tebėra pasiryžusi ateinančiais metais nuolat didinti į ES perkeliamų asmenų skaičių;

(22) be ES finansinės paramos, taikomos įvairios priemonės, skirtos padėti valstybėms narėms perkelti asmenis į ES. EASO siekia padėti valstybėms narėms įvykdyti savo perkėlimo į ES įsipareigojimus. Perkėlimo paramos priemone Stambule, kuri vykdoma nuo 2019 m. balandžio mėn. (bandomasis etapas), remiamos valstybių narių perkėlimo iš Turkijos pastangos. Be to, Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) remiamas Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinklas, kuris veikia nuo 2020 m. sausio mėn., skatina valstybių narių bendradarbiavimą ir dalijimąsi žiniomis, daugiausia dėmesio skiriant konkrečioms su ES susijusioms temoms. Šis tinklas buvo pagrindinis forumas, kuriame valstybės narės, keisdamosi informacija ir mokydamosi vienos iš kitų, sprendė koronaviruso pandemijos poveikio klausimą;

(23) be to, atsižvelgiant į Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro trejų metų (2019–2021 m.) strategiją dėl perkėlimo ir papildomų būdų, be perkėlimo į ES, kaip papildomą priemonę siekiant padidinti saugiais ir teisėtais būdais atvykstančių asmenų skaičių, tikslinga skatinti įdiegti arba toliau naudoti humanitarinio priėmimo modelius ir kitus papildomus priėmimo būdus;

(24) siūlomame Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistemos reglamente numatyta valstybėms narėms skirti finansavimą humanitariniam priėmimui;

(25) atsižvelgiant į humanitarinio priėmimo modelių įvairovę, valstybėse narėse ir ES nepriklausančiose šalyse jau sukaupta įvairios vertingos/daug žadančios patirties, kurią galima išplėsti arba pritaikyti kitose valstybėse narėse;

(26) kelios valstybės narės įgyvendino bendruomenės rėmimo programas ([13]), kuriomis gali būti grindžiamas perkėlimas į ES, humanitarinis priėmimas ir kiti papildomi būdai. Visais atvejais privatūs rėmėjai, privačių asmenų grupės arba ne pelno organizacijos gali atlikti struktūrinį vaidmenį priimant ir integruojant asmenis, kuriems reikia tarptautinės apsaugos;

(27) kalbant apie perkėlimą į ES, bendruomenės rėmimo programos gali padėti valstybėms narėms padidinti perkėlimo vietų skaičių ir sėkmingai integruoti pabėgėlius į priimančiąsias bendruomenes. Remdamiesi tvirta valstybės ir pilietinės visuomenės organizacijų, asmenų ar asmenų grupių partneryste, privatūs rėmėjai paprastai teikia finansinę, praktinę ir moralinę paramą priimant arba integruojant pabėgėlius. Kaip matyti iš 2018 m. atlikto rėmimo programų įgyvendinamumo ir papildomos naudos tyrimo ([14]), bendruomenės rėmimo modeliai gali būti įvairių formų. Priklausomai nuo jų struktūros ir tikslo, programos padeda padidinti asmenų, kuriems reikia apsaugos, priėmimo vietų skaičių, sudaryti sąlygas greitesnei ir veiksmingesnei integracijai, didinti viešąją paramą pabėgėliams ir perkėlimui į ES, taip pat padėti užkirsti kelią neteisėtam į ES perkeltų asmenų judėjimui;

(28) be perkėlimo į ES, kitos bendruomenės rėmimo formos, kurios gali būti laikomos pavyzdžiu, apima tai, ką kai kurios valstybės narės ir privačios organizacijos vadina humanitariniais koridoriais, t. y. bendruomenės rėmimo modelis, kurį šiuo metu įgyvendina religinės organizacijos Italijoje, Prancūzijoje ir Belgijoje bendradarbiaudamos su atitinkamomis nacionalinėmis vyriausybėmis. Pagal šį modelį privatūs rėmėjai dalyvauja visuose priėmimo proceso etapuose – nuo asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, nustatymo iki jų perdavimo atitinkamai valstybei narei. Jie taip pat atsako už priėmimą ir integraciją ir padengia su tuo susijusias išlaidas. Nuo 2016 m. tokiu būdu į Europą, daugiausia į Italiją ir Prancūziją, atvyko daugiau kaip 2 700 asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos. Išsamios valstybės ir privačių rėmėjų bendradarbiavimo taisyklės dažnai nustatomos susitarimo memorandumuose;

(29) atsižvelgdama į bendruomenės rėmimo naudą, Sąjunga, remdamasi esama valstybių narių patirtimi ir įtraukdama EASO, turėtų toliau skatinti laikytis ES požiūrio į bendruomenės rėmimą. Sąjunga toliau rems pilietinės visuomenės subjektų, dalyvaujančių bendruomenės rėmimo programose, gebėjimų stiprinimą ir skatins tarptautinius mainus dalijimosi žiniomis srityje, kad būtų išplėstos esamos bendruomenės rėmimo programos, kuriamos naujos programos, be kita ko, valstybėse narėse, kurios dar neįgyvendino tokių programų. Šiuo tikslu 2019 m. Komisija paskelbė specialų kvietimą teikti paraiškas pagal PMIF Sąjungos veiksmų programą ([15]). Žmonių, kuriems reikia

([13]) Kai kuriose šalyse jos taip pat vadinamos privačiomis rėmimo programomis.

([14]) https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059.

([15]) 2019 m. kvietimas teikti paraiškas AMIF-2019-AG-Call, 1 tema: Skatinti asmenų, kuriems reikia apsaugos, integraciją pasitelkiant privataus rėmimo programas.

apsaugos, papildomų atvykimo būdų skatinimas ir tolesnė jų integracija yra viena iš temų, įtrauktų į kvietimą teikti pasiūlymus dėl tarpvalstybinių veiksmų prieglobsčio, migracijos ir integracijos srityje pagal 2020 m. PMIF darbo programą ([16]);

(30) koronaviruso pandemija taip pat paveikė bendruomenės rėmimo programas. Aktualių ES prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų nuostatų įgyvendinimo ir perkėlimo į ES gairėse Komisija paragino valstybes nares užtikrinti, kad būtų galimybė palaikyti ryšius su rėmėjais, juos nuolat informuoti apie pokyčius ir toliau remti įdarbinimą ir sveikatos tikrinimą, kad ateityje būtų daugiau galimybių suteikti prieglobstį;

(31) kaip pabrėžė Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras, plačiai pripažįstama, kad šeimos susijungimas yra pagrindinis sėkmingos integracijos priimančiojoje šalyje veiksnys. Prievarta perkelti asmenys, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, dažnai susiduria su daugybe problemų, susijusių su jų teise į šeimos susijungimą, pavyzdžiui, ilgais ir sudėtingais administraciniais procesais ([17]). Dėl to gali būti bandoma apeiti taisykles pasitelkiant pavojingą neteisėtą migraciją. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis teise į šeimos susijungimą pagal Šeimos susijungimo direktyvą ([18]), valstybės narės raginamos įgyvendinti pagalbos šeimos susijungimui programas, kuriomis būtų pagerintos galimybės gauti informaciją ir supaprastintas prašymų išduoti vizą nagrinėjimo procesas. Be to, tais atvejais, kurie nepatenka į Šeimos susijungimo direktyvos taikymo sritį, valstybės narės raginamos parengti humanitarinio priėmimo programas, pavyzdžiui, šeimos rėmimo programas;

(32) siekiant sustiprinti asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, įgūdžius, kvalifikaciją ir motyvaciją, taip pat reikėtų išnagrinėti kitus papildomu priėmimo būdus, pavyzdžiui, susijusius su švietimu ar darbu. Kelios valstybės narės remia programas, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, pavyzdžiui, studentams ar darbuotojams, naudotis esamomis teisėtomis galimybėmis. Valstybės narės raginamos tokioms procedūroms naudoti trečiųjų šalių piliečių įgūdžių nustatymo ES šabloną. Ši speciali internetinė priemonė padeda nustatyti ir dokumentais patvirtinti migrantų kilmės asmenų įgūdžius ir kvalifikaciją ([19]);

(33) apskaičiuota, kad mažiau nei trys proc. pabėgėlių visame pasaulyje turi galimybę įgyti aukštąjį išsilavinimą ([20]). Net jei jie turi įgūdžių ir reikiamų žinių, jiems dažnai trūksta informacijos ir finansinių priemonių, kad galėtų Sąjungoje teikti paraiškas dėl pirmosios arba antrosios pakopos studijų programų. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę sudaryti geresnes sąlygas jaunimui, kuriam reikia tarptautinės apsaugos, patekti į universitetus ir taip sudaryti palankesnes sąlygas jiems būti priimtiems į jų teritoriją kaip studentams. Tokioms iniciatyvoms įgyvendinti gali prireikti aktyvios atrankos proceso ES nepriklausančiose šalyse, kalbų mokymo, lankstaus priėmimo į studijų programas kriterijų nustatymo, stipendijų ir specialių integracijos priemonių atvykus. Baigę studijas studentai, pageidaujantys likti atitinkamoje valstybėje narėje pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/801 ([21]), turėtų gauti konsultacijas ir pagalbą ieškant darbo;

(34) siekdama palengvinti tokių programų įgyvendinimą, Komisija skatins valstybes nares mokytis vienoms iš kitų ir keistis patirtimi, taip pat nagrinės galimybes teikti ES finansinę paramą kuriant ir plėtojant šiuos studentams skirtus atvykimo būdus;

(35) valstybės narės turėtų toliau svarstyti galimybę bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi, darbdaviais, profesinėmis sąjungomis ir pilietine visuomene kurti novatoriškas tarptautines darbo jėgos judumo programas tiems asmenims, kuriems reikia apsaugos;

(36) EASO kartu su Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinklu padės valstybėms narėms parengti ir įgyvendinti humanitarinio priėmimo programas ir kitus papildomus būdus;

([16]) 2020 m. birželio 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas dėl Sąjungos veiksmų, susijusių su Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondu, finansavimo ir 2020 m. darbo programos priėmimo: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf.

([17]) https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html.

([18]) 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos Direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003 10 3, p. 12).

([19]) https://ec.europa.eu/migrantskills/#/.

([20]) UNHCR skaičiavimai: https://www.unhcr.org/tertiary-education.html.

([21]) 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (OL L 132, 2016 5 21, p. 21), 25 straipsnis.

(37) įgyvendindamos perkėlimo į ES, humanitarinio priėmimo ir kitas papildomas atvykimo programas, valstybės narės turėtų atsižvelgti į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje nustatytus įsipareigojimus;

(38) siekiant užtikrinti ES perkėlimo į ES programų įgyvendinimo stebėseną 2020 ir 2021 m., valstybės narės, gavusios prašymą, turėtų pranešti Komisijai apie į savo teritoriją pagal savo įsipareigojimus perkeltus asmenis, nurodydamos šalį, iš kurios asmuo buvo perkeltas į ES. Komisija taip pat stebės įvairius valstybėse narėse įgyvendinamus humanitarinio priėmimo projektus ir programas, kad galėtų apžvelgti visus asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, teisėtus atvykimo būdus ir šiais kanalais siūlomų vietų skaičių;

(39) ši rekomendacija turėtų būti skirta valstybėms narėms. Dublino asocijuotųjų valstybių prašoma prisidėti prie bendrų perkėlimo į ES pastangų ir bendrų pastangų, susijusių su kitais papildomais būdais,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

PERKĖLIMO Į ES IR HUMANITARINIO PRIĖMIMO VEIKLOJE DALYVAUJANČIŲ VALSTYBIŲ NARIŲ SKAIČIAUS DIDINIMAS

1. Valstybės narės, vadovaudamosi tarptautinio solidarumo su pirmojo prieglobsčio arba tranzito šalimis dvasia, turėtų prisidėti nustatydamos teisėtus būdus atvykti asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, ir stiprinti tarpusavio solidarumą.

ĮGYVENDINIMO PASTANGŲ DIDINIMAS KORONAVIRUSO PANDEMIJOS APLINKYBĖMIS IR Į ES PERKELIAMŲ ASMENŲ SKAIČIAUS DIDINIMAS VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIU

2. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant ankstesnes ES perkėlimo į ES programas, ir siekiant užbaigti perėjimą nuo šių programų prie stabilios Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistemos, valstybių narių prašoma per dvejų metų laikotarpį (nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d.) pasiekti perkėlimo į ES tikslą, nustatytą pagal 2020 m. prisiimtus įsipareigojimus iš ES nepriklausančių šalių perkelti bent 29 500 asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos.

3. Valstybės narės raginamos savo 2020 m. prisiimtus įsipareigojimus kuo greičiau įgyvendinti atsižvelgiant į koronaviruso pandemijos poveikį. Jos raginamos apsvarstyti novatoriškus darbo būdus ir pritaikyti savo procedūras, kad būtų galima reaguoti į kintančias realijas vietoje, be kita ko, pirmosiose prieglobsčio šalyse.

4. Valstybės narės, kurios nevisiškai įvykdė savo įsipareigojimus pagal 2018–2019 m. ES perkėlimo į ES programą ([22]), raginamos šiuos įsipareigojimus įgyvendinti 2020 ir 2021 m. pagal PMIF nacionalines programas.

5. 2020 ir 2021 m. valstybės narės turėtų, kiek įmanoma, koronaviruso pandemijos aplinkybėmis tęsti su perkėlimu į ES susijusią veiklą ir daugiausia dėmesio skirti savo įsipareigojimams:

   (a) užtikrinti tolesnį Sirijos ir trečiųjų šalių piliečių bei asmenų be pilietybės, perkeltų dėl Sirijos konflikto, perkėlimą į ES iš Turkijos, siekiant remti 2016 m. kovo mėn. ES ir Turkijos pareiškimo įgyvendinimą; Tai, be kita ko, apima kartu su Turkija vykdomos savanoriškos humanitarinio priėmimo programos aktyvavimą su sąlyga, kad bus įvykdytos visos išankstinės sąlygos, o neteisėtas sienos kirtimas tarp Turkijos ir ES bus nutrauktas arba bent jau iš esmės ir tvariai sumažintas;

   (b) tęsti asmenų perkėlimą iš Libano ir Jordanijos;

   (c) prisidėti toliau stabilizuojant padėtį centrinėje Vidužemio jūros regiono dalyje asmenis, kuriems reikia apsaugos, perkeliant iš Libijos, Nigerio, Čado, Egipto, Etiopijos ir Sudano, taip pat remti UNCHR laikiną pažeidžiamiausių migrantų grupių iš Libijos, esančių Nigeryje ir Ruandoje, skubios evakuacijos mechanizmą.

([22]) Rekomendacija (ES) 2017/1803.

6. Valstybės narės raginamos lanksčiai reaguoti į neatidėliotinus perkėlimo poreikius visame pasaulyje. Jos raginamos įgyvendinti kuo daugiau perkėlimo į ES įsipareigojimų ir tinkamai panaudoti joms skirtą biudžetą. Jos turėtų įgyvendinti savo perkėlimo į ES programas glaudžiai bendradarbiaudamos su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuru (UNHCR) ir prireikus naudodamosi EASO parama.

7. Siekiant užtikrinti perkėlimo į ES operacijų tęstinumą ir jas kuo didesniu mastu atnaujinti po koronaviruso pandemijos sukeltų sutrikimų, valstybės narės raginamos prisidėti prie būsimų perkėlimo į ES programų. Jų prašoma išplėsti esamas perkėlimo į ES programas, atnaujinti ankstesnes arba parengti naujas perkėlimo į ES programas, kad būtų padidintas priėmimo vietų skaičius asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, kai visiems susijusiems asmenims saugiomis sąlygomis vėl bus galima rengti perkėlimo į ES operacijas.

KOKYBIŠKŲ PERKĖLIMO Į ES PROGRAMŲ UŽTIKRINIMAS

8. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visi perkėlimo į ES proceso etapai būtų vykdomi laikantis aukštos kokybės standartų, visų pirma užtikrinant (nuotolinį) orientavimą prieš išvykimą ir teikiant informaciją po atvykimo. Jų prašoma suteikti tinkamus ir pakankamus priėmimo pajėgumus, atsižvelgiant į padidėjusias sveikatos sektoriaus problemas, kad būtų užtikrintas greitas atrinktų asmenų atvykimas į Europą.

9. Valstybės narės raginamos parengti specialias ir veiksmingas į ES perkeltų asmenų integracijos ir socialinės įtraukties programas, kuriose visų pirma būtų atsižvelgiama į pažeidžiamumą. Jos raginamos glaudžiai bendradarbiauti su pilietine visuomene ir priimančiosiomis bendruomenėmis, kad būtų parengtos arba išplėstos perkėlimo į ES bendruomenės rėmimo programos, kuriomis siekiama veiksmingai, geriau ir greičiau integruoti perkeltus pabėgėlius į priimančiąsias visuomenes.

10. Valstybės narės turėtų įgyvendinti vidaus stebėsenos ir vertinimo programas, skirtas jų perkėlimo į ES programų ir atitinkamų integracijos programų veiksmingumui ir efektyvumui įvertinti.

HUMANITARINIO PRIĖMIMO SKATINIMAS

11. Valstybės narės raginamos padidinti pažeidžiamų asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, priėmimo į jų teritoriją skaičių. Be perkėlimo į ES, jos visų pirma turėtų apsvarstyti galimybę sukurti arba išplėsti kitus teisėtus būdus atvykti pažeidžiamiems asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos.

12. Be to, valstybės narės raginamos sudaryti palankesnes sąlygas naudotis teise į šeimos susijungimą nustatant pagalbos šeimos susijungimui programas, kuriomis būtų pagerintos galimybės gauti informaciją ir supaprastintas prašymų teikimo procesas. Be to, jos raginamos numatyti būdus, kaip priimti tarptautinės apsaugos gavėjų šeimos narius pagal humanitarinio priėmimo programas, pavyzdžiui, šeimos rėmimo programas.

13. Valstybės narės raginamos prisidėti prie ES požiūrio į bendruomenės rėmimą, atsižvelgiant į įvairius humanitarinio priėmimo modelius, kuriais remiantis pagal atitinkamus nacionalinius prioritetus būtų kuriamos priėmimo programos, ir atsižvelgti į ES išorės santykių prioritetus ir interesus.

14. Valstybės narės raginamos glaudžiai bendradarbiauti su pilietine visuomene, kad būtų įdiegtos arba išplėstos bendruomenės rėmimo programos kaip humanitarinis priėmimo būdas, kai privatūs rėmėjai, privačių asmenų grupės arba ne pelno organizacijos dalyvauja skirtinguose programos etapuose – nuo asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos ES nepriklausančioje šalyje, nustatymo iki integracijos jiems atvykus.

15. Rengdamos tokias bendruomenės rėmimo programas, valstybės narės ir jų partneriai turėtų nustatyti skaidrius ir nediskriminacinius asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, atrankos kriterijus. Nuo programos pradžios jos turėtų užtikrinti, kad atitinkami pilietinės visuomenės ir vyriausybės vaidmenys ir atsakomybė būtų aiškiai apibrėžti etape prieš išvykimą ir po atvykimo. Valstybės narės tebėra atsakingos už saugumo patikrinimus ir priėmimo procedūras ir turi užtikrinti, kad būtų taikomos tinkamos apsaugos priemonės ir minimalios socialinės apsaugos sistemos.

16. Valstybės narės raginamos įdiegti arba išplėsti bendruomenės rėmimo programas, kuriomis siekiama užtikrinti geresnę ir greitesnę asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, integraciją ir socialinę įtrauktį priimančiosiose visuomenėse ir didesnę viešąją paramą kuriant palankesnes ir labiau įtraukias visuomenes.

17. Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad būtų galimybė palaikyti ryšius su privačiais rėmėjais koronaviruso pandemijos metu ir jai pasibaigus, ir užtikrinti, kad privatūs rėmėjai aktyviai remtų rėmimo programas.

18. Valstybės narės raginamos pasinaudoti įvairiomis ES bendro finansavimo galimybėmis, kad būtų skatinamos bendruomenės rėmimo programos.

ASMENŲ, KURIEMS REIKIA TARPTAUTINĖS APSAUGOS, VIENO IŠ PAPILDOMŲ ATVYKIMO BŪDŲ, SUSIJUSIŲ SU ŠVIETIMU IR DARBU, SKATINIMAS

19. Valstybės narės raginamos rengti ir remti programas, kuriomis asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, sudaromos palankesnės sąlygos naudotis kitais esamais teisėtais būdais, prireikus naudojantis ES priemonėmis, skirtomis nustatyti ir dokumentais patvirtinti jų įgūdžius ir kvalifikaciją. Valstybės narės taip pat skatinamos suteikti galimybių įsidarbinti, be kita ko, kuo anksčiau vykdydamos aktyvumo skatinimo programas (pvz., perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo programas). Siekdamos kuo labiau palengvinti integraciją darbo rinkoje, valstybės narės turėtų glaudžiai bendradarbiauti su socialiniais partneriais.

20. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę sudaryti geresnes sąlygas jaunimui, kuriam reikia tarptautinės apsaugos, patekti į universitetus, suteikiant jam galimybę įgyti studento statusą, atsižvelgiant į jo konkrečius poreikius. Glaudžiai bendradarbiaudamos su universitetais, valstybės narės galėtų apsvarstyti galimybę sukurti specialias programas, kurios galėtų apimti konkretų, lankstesnį akademinės atrankos procesą, finansinę paramą ir pritaikytas kalbų pamokas, arba išplėsti esamas iniciatyvas. Jos turėtų teikti konsultacijas ir padėti absolventams, norintiems pasilikti valstybėje narėje, ieškoti darbo.

21. Valstybės narės turėtų svarstyti galimybę bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi ir darbdaviais kurti novatoriškas tarptautines darbo jėgos judumo programas tiems asmenims, kuriems reikia apsaugos, nedarant poveikio jų teisėms į apsaugą.

22. Valstybės narės raginamos prisidėti prie ES požiūrio į bendruomenės rėmimą, kuriuo būtų grindžiami papildomi su švietimu ir darbu susiję būdai atvykti asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos.

VALSTYBIŲ NARIŲ BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS IR PERKĖLIMO SKATINIMAS PASAULINIU LYGMENIU

23. Siekiant pasinaudoti ES lygmens bendradarbiavimo ir koordinavimo perkėlimo į ES, humanitarinio priėmimo, bendruomenės ir papildomų būdų atvykti srityse teikiama nauda ir galimybėmis, valstybės narės raginamos dalyvauti EASO perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinklo veikloje ir aktyviai prisidėti prie jo posėdžių ir veiklos.

24. Valstybės narės turėtų bendradarbiauti EASO perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinkle, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laiku ir sklandžiai atnaujinti perkėlimą po to, kai bus panaikinti su koronaviruso pandemija susiję apribojimai, ir sukurti naujus darbo metodus ir naujas procedūras, kad perkėlimo operacijos vidutinės trukmės laikotarpiu taptų atsparesnės.

25. Siekdamos toliau plėsti perkėlimą visame pasaulyje, valstybės narės turėtų bendradarbiauti su ES nepriklausančiomis šalimis ir padėti joms rengti perkėlimo programas stiprindamos gebėjimus ir dalydamosi patirtimi bei geriausios praktikos pavyzdžiais, remdamosi EASO ekspertinėmis žiniomis ir bendradarbiaudamos su UNHCR ir TMO.

STEBĖSENA

26. Gavusios prašymą, valstybės narės turėtų pranešti Komisijai į savo teritoriją pagal savo įsipareigojimus perkeltų asmenų skaičių, nurodydamos šalis, iš kurių jie buvo perkelti.

27. Valstybės narės turėtų nuolat informuoti Komisiją apie priėmimą pagal humanitarinio priėmimo programas ir kitus papildomus priėmimo būdus.

FINANSINĖ PARAMA

28. Valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti finansine parama, teikiama iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo likusiu jo įgyvendinimo laikotarpiu, kad įvykdytų perkėlimo į ES įsipareigojimus, siekdamos užtikrinti, kad visi šioje rekomendacijoje nurodyti perkėlimo į ES proceso etapai būtų vykdomi laikantis aukštos kokybės standartų.

29. Siekdamos paremti ir pagerinti asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, perkėlimą į ES, humanitarinį priėmimą ir kitus papildomus būdus, taip pat jų integraciją ir socialinę įtrauktį priimančiosiose visuomenėse, valstybės narės taip pat turėtų visapusiškai pasinaudoti kitomis ES finansavimo galimybėmis, visų pirma Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo lėšomis, atsižvelgiant į atitinkamus šių fondų tikslus.

ADRESATAI

Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2020 m. rugsėjo 23 d.

Komisijos vardu
Ylva JOHANSSON
Komisijos narė

PRIEDAS

Perkėlimas į ES. 2020 m. įsipareigojimai

Valstybė narė	Iš viso vietų 2020 m.
Belgija	758
Bulgarija (*)	[25]
Čekija	
Danija	
Vokietija	5 500
Estija	
Airija	994
Graikija	
Ispanija	1 000
Prancūzija	5 200
Kroatija	100
Italija	700
Kipras	
Latvija	
Lietuva	18
Liuksemburgas (*)	[50]
Vengrija	
Malta (*)	[20]
Nyderlandai	1 902
Austrija	
Lenkija	
Portugalija	1 150
Rumunija	200
Slovėnija	
Slovakija	
Suomija	850
Švedija	5 114
Jungtinė Karalystė	6 000
IŠ VISO	**29 487**

(*) Įsipareigojimų pagal ankstesnę programą įgyvendinimas (neįskaičiuotas į 2020 m. įsipareigojimus).